

УДК 658.1:334.716

Грозний І.С.
доктор економічних наук,
старший науковий співробітник
Європейського університету

ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

FORMATION CONTROL CENTER OF QUALITY DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

АНОТАЦІЯ

Проаналізовано організаційну структуру управління якістю на промислових підприємствах та запропоновано принципи формування центру управління якістю розвитку підприємств. Обґрунтовано необхідність застосування системного підходу для координації та створення синергії між функціональним і крос-функціональним управлінням якістю на промислових підприємствах.

Ключові слова: промислові підприємства, якість, управління, якість розвитку, центр управління, крос-функціональна структура.

АННОТАЦИЯ

Проанализирована организационная структура управления качеством на промышленных предприятиях и предложены принципы формирования центра управления качеством развития предприятий. Обоснована необходимость применения системного подхода для координации и создания синергии между функциональным и кросс-функциональным управлением качеством на промышленных предприятиях.

Ключевые слова: промышленные предприятия, качество, управление, качество развития, центр управления, кросс-функциональная структура.

ANNOTATION

Analyzed the organizational structure of quality management in industrial and suggested principles of formation of center quality management of businesses. The necessity of a systematic approach to coordination and creating synergies between functional and cross-functional quality management in the industry.

Keywords: industry, quality control, quality development, center management, cross-functional structure.

Постановка проблеми. Практична реалізація розроблених моделей і методів управління якістю розвитку промислового підприємства неможлива без визначення, якими службами й підрозділами підприємства та яким чином вони будуть адаптовані до реальних умов, що є на підприємстві та реалізовані у фінансово-господарській діяльності, тобто без організаційного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначення невирішених питань. Питання управління якістю висвітлені у роботах зарубіжних учених Е. Демінга, Дж. Джурана, К. Ісікави, Ф. Кросбі, Г. Тагуті, Дж. Харрінгтона та ін. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення якості на вітчизняних підприємствах промисловості розроблено такими науковцями, як С.Г. Галуза, О.Г. Дейнека, О.Д. Жаковський, А.М. Золотарьов, П.Я. Калита, О.М. Кривоноско, О.І. Момот, А.Г. Семенов, В.Г. Шинкаренко та ін. Однак варто зазначити, що процеси

формування організаційних структур управління якістю на промислових підприємствах залишаються недостатньо опрацьованими, що визначає актуальність надання розвитку цьому напрямку досліджень.

Метою статті є науково-методичне обґрунтування особливостей організаційного забезпечення управління якістю на промислових підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Організаційне забезпечення – це узгоджене за місцем, часом та метою функціонування окремих виконавців, колективів і технічних засобів [1].

Відповідно, під організаційним забезпеченням якості розвитку промислового підприємства необхідно розуміти сукупність методів і засобів, спрямованих на досягнення відповідного рівня якості розвитку підприємства, що регламентують за місцем, часом і метою функціонування окремих виконавців, колективів у відокремленому підрозділі або службі у структурі підприємства.

Пропонується створення центру управління якістю розвитку в існуючій організаційній структурі промислового підприємства з метою підвищення рівня якості виробництва продукції та організаційного забезпечення під час впровадження нових технологічних процесів, що, у свою чергу, свідчатиме про високий рівень якості розвитку промислового підприємства.

Вибір конструкції організаційної структури, в межах якої буде реалізовуватися підхід до управління якістю, залежить від значної кількості чинників, одним із найбільш важливих у цьому випадку буде організаційна (корпоративна) стратегія підприємства та існуюча структура управління [4].

Центр управління якістю розвитку промислового підприємства (далі – ЦУЯП) – це відокремлена сукупність конструкторського відділу, технологічного відділу, відділу оснащення та інструменту, групи технологічної документації і технологічної групи механообробного виробництва, діяльність яких орієнтована на ефективне виконання комплексу робіт з підвищення якості розвитку підприємства та підвищення якості продукції підприємства в межах її життєвого циклу.

ЦУЯП створюється на базі професіоналів, які уже працюють на підприємстві, тому що вітчизняні промислові підприємства є обмеженими фінансовими ресурсами для створення додаткової структури у своєму складі. Таким чином, пропонується створення крос-функціональної організаційної структури. При цьому ознакою відмінності є те, що у крос-функціональних структурах зберігаються функціональні підрозділи, і в цьому випадку співробітники перебувають під подвійним підпорядкуванням – адміністративним (керівнику функціонального підрозділу, в якому вони працюють) і функціональним (керівнику робочої групи, до якої вони входять) [2]. Фінансування працівників ЦУЯП є додатковим до штатних окладів з основного фаху.

Позитивним моментом такої організації ЦУЯП є те, що фахівці центру розуміють специфічні особливості роботи свого підприємства та мають авторитет серед його працівників. Це може стати у нагоді у разі протидії нововведенням ЦУЯП, працівників на місцях.

Структура в цілому відповідає вимогам процесної моделі системи менеджменту якості, прийнятої у стандарті ISO 9001: 2001 (ДСТУ ISO 9001-2001) [5].

Складним моментом початку роботи ЦУЯП є налагодження внутрішніх та зовнішніх комунікацій зі зворотним зв'язком між працівниками, що об'єднані у форматі ЦУЯП та іншими працівниками підприємства.

Організаційну схему центру управління якістю розвитку промислового підприємства подано на рисунку 1 [3].

Підсилювати техніко-технологічну спрямованість ЦУЯП пропонується планово-економічним блоком із такими завданнями:

- обґрунтування економічної ефективності впровадження нових технологій;
- обґрунтування економічної ефективності створюваних нових виробів.

Основним завданням центру управління якістю розвитку промислового підприємства є узгодженість контурів управління якістю розвитку (часового, ресурсного, цільового):

- на стадії техніко-технологічної підготовки виробництва;
- у ході поточного виробництва на основі скорочення розриву між виділеними контурами, приведення їх у стан збалансованості та односпрямованості з метою досягнення узгодженості між неузгодженими за своєю суттю об'єктами управління контуру управління якістю розвитку промислових підприємств.

Основна функція центру управління якістю розвитку промислового підприємства – контроль на тактичному рівні за реалізацією стратегічних завдань щодо досягнення визначеного керівництвом рівня якості розвитку підприємства.

Внутрішні технічні функції центру управління якістю розвитку промислового підприємства пов'язані з контролем за:

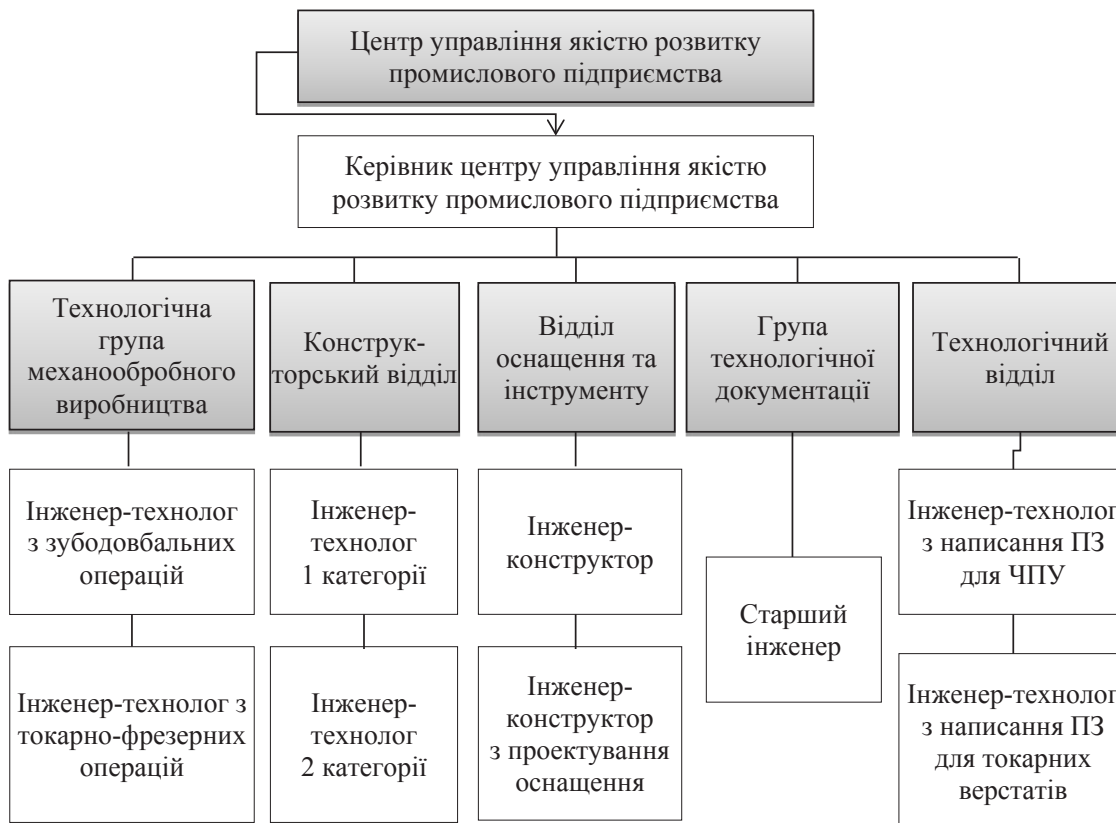

Рис. 1. Організаційна схема центру управління якістю розвитку промислового підприємства
Розробка автора

- розробкою нової технічно досконалої продукції та матеріалізація раніше виготовлених підприємством технічних зразків виробів;
- створенням патентно чистих виробів;
- випуском технічної документації нових та модернізованих виробів;
- узгодженням із замовниками технічних умов на проєктовані вироби;
- розробкою технічних умов на виготовлення й поставку нової продукції;
- проведенням уніфікації та стандартизації окремих вузлів і деталей;
- проведенням контрольних випробувань виробів, а також вузлів та систем управління;
- проведенням загальних дослідних і експериментальних робіт;
- систематизацією технічних матеріалів з експлуатації виробів;
- виготовленням дослідних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нової та модернізованої продукції;
- удосконаленням та створенням нових методів і методик для підвищення експлуатаційних властивостей надійності виробів;
- організацією винахідницької та раціоналізаторської роботи;
- організацією консультацій з метою вирішення окремих проблемних техніко-технологічних питань;
- дотриманням технічної документації, МС ISO 9000, ДСТУ, ТУ тощо.

Розглянемо детальніше функції та обов'язки виділених підрозділів у структурі центру управління якістю продукції (ЦУЯП).

Конструкторський відділ.

Як головне завдання конструкторського відділу ЦУЯП виділено оцінювання технічної можливості виготовлення продукції відповідно до вимог, що формуються під час заходів з управління якістю розвитку промислового підприємства.

Основні обов'язки конструкторського відділу ЦУЯП:

- конструкторська розробка зразків нової продукції;
- перевірка доцільності пропозицій раціоналізаторів та винахідників;
- надання допомоги раціоналізаторам під час виконання креслень, макетів, описів тощо, а також при дослідній перевірці за пропозиціями;
- обґрунтування необхідності впровадження винаходів.

Технологічний відділ.

Основними завданнями технологічного відділу ЦУЯП є проведення вибору технологічного процесу (або розробки нового) у межах підготовки та прийняття управлінських рішень щодо підвищення рівня якості розвитку промислового підприємства та коригування технологічного процесу відповідно до вимог, що висуваються в процесі досягнення узгодженості між контурами управління якістю розвитку підприємства.

Основні обов'язки технологічного відділу ЦУЯП:

- розробка принципово нових технологій відповідно обраному рівню якості розвитку та удосконалення існуючих технологій на підприємстві;
- розробка технологічного погодження конструкцій деталей, вузлів, систем, виробів, технічних умов, інструкцій та іншої технологічної документації;
- розробка пропозицій щодо підвищення технологічності конструкції деталей, вузлів, систем, виробів, технічних умов, інструкцій та іншої технічної документації;
- здійснення повідомлень про зміни у технічній документації.

Група технологічної документації.

Основні обов'язки групи технологічної документації ЦУЯП:

- розробка та обробка технічної документації;
- здійснення повідомлень про зміни у технічній документації.

Технологічна група механообробного виробництва.

Як основне завдання технологічної групи механообробного виробництва виділено проведення аналізу зауважень, пропозицій та розробки покращень у процесі вдосконалення продукції та оновлення технології виробництва.

Основні обов'язки технологічної групи механообробного виробництва ЦУЯП:

- обробка запитів з виготовлення деталей, складання і випробування вузлів, систем і виробів за запитом цехів;
 - підготовка та прийняття рішень з питань щодо відхилень від креслень і технічних умов;
- Відділ оснащення, інструменту та технічного забезпечення.*

Виділимо основні обов'язки відділу оснащення, інструменту та технічного забезпечення ЦУЯП:

- визначення основних матеріалів, ресурсів та сировини, що є дефіцитними, та виключення їх застосування на етапі конструкторської розробки виробу;
- здійснення інформаційних повідомлень про заміну кількості та якості сировини, матеріалів тощо;
- збір та виконання запитів про вірогідність виникнення контрольних відхилень від технічних вимог до стандартів якості сировини;
- виконання техніко-технологічних умов при експлуатації матеріалів та ресурсів;
- оформлення та складання відповідних договорів постачання сировини та матеріалів необхідної кількості та якості;
- складання відомості про виділення фондами матеріалів за заявками та довідки про наявність матеріалів на складах;
- виконання бюджету на купівлю комплектуючих виробів, а також виконання затверджених техніко-технологічних умов їх постачання;

– складання та оформлення відомості про зміни нормовитрат;

– розповсюдження інформації про заміну певних видів сировини та матеріалів, що використовуються у виробничому процесі;

– складання та оформлення заключних висновків про виконання запитів щодо заміни сировини та матеріалів, а також за встановленими відхиленням від техніко-технологічних умов їх постачання;

– збір інформації та її аналіз щодо певних видів сировини, матеріалів та комплектуючих виробів, використання яких необхідно на стадії створення дослідних зразків виробу.

Як основне завдання відділу оснащення, інструменту та технічного забезпечення виділено формування графіка ремонту і виробництва технічного устаткування упродовж кожного етапу здійснення заходів з управління якістю розвитку промислового підприємства.

Висновки. Пропонується трансформація існуючої організаційної структури підприємства з метою створення відокремленої функціональної групи – центру управління якістю, діяльність якого має бути спрямована на підвищення якості розвитку підприємства шляхом формування єдиного виробничого циклу, в рамках якого системно здійснюється виконання визначеного переліку робіт, що уможливорює підвищення рівня практичної реалізації стратегічних заходів з управління якістю розвитку підприємства.

Центр управління якістю підприємства забезпечує:

– проведення оцінювання техніко-технологічної можливості виготовлення промислової продукції конструкторським відділом ЦУЯП;

– обґрунтований вибір технологічного процесу (або розробка більш досконалого) технологічним відділом ЦУЯП;

– коригування технологічного процесу під час узгодження контурів управління якістю розвитку промислового підприємства;

– удосконалення продукції та технології виробництва технологічною групою механообробного виробництва ЦУЯП.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Економічний словник-довідник / [авт.-уклад. С.В. Мочерний]. – Київ : Феміна, 1995. – 367 с.
2. Герасимов Б.И. Моделирование организационной структуры промышленного предприятия : монография [Текст] / Б.И. Герасимов, А.В. Шубин, А.П. Романов. – Тамбов : Издательство ТГТУ, 2005. – 86 с.
3. Грозний І.С. Теорія та практика управління якістю розвитку промислових підприємств на основі когерентного підходу : монографія / І.С. Грозний. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 300 с.
4. Гришко О.А. Оцінка та удосконалення організаційного забезпечення управління якістю на промислових підприємствах Укрзалізниці / О.А. Гришко / «Комуніальне господарство міст». Аналітично-інформаційний журнал. – Випуск 117. – 2014. – С. 84-91.
5. ДСТУ ISO 9001–2001. Системи управління якістю. Вимоги. – На заміну ДСТУ ISO 9001:95, ДСТУ ISO 9002:95, ДСТУ ISO 9003:95. [Текст] – К. : Держстандарт України, 2001. – 23 с.